

2. Koncil (1962–1965)

Ustanovitelj Opus Dei –
življenjepis sv. Jožefmarija
Escrivája.

30. Okt. 2023

[↗ Nazaj na kazalo](#)

V začetku oktobra 1958 je po svetu zakrožila vest, da papež hudo bolan leži v svoji rezidenci v Castelgandolfu. Pij XII. je izdihnil 9. oktobra v jutranjih urah. Ustanovitelj je od blizu spremljal njegovo bolezen, tesno mu je bilo pri srcu in vztrajno je molil h Gospodu ter

spodbujal svoje otroke, naj bo trpljenje svetega očeta zanje razlog, da še več molijo za Kristusovega namestnika in se še bolj združijo z Bogom. V spomin si je priklical krhko in uglajeno podobo Pacellija, ki je leta 1950 podelil dokončno papeško odobritev Opus Dei. Z bridkostjo v duši je spremljal pogrebne slovesnosti: prenos krste po rimskih ulicah, tihi mimohod množice ob truplu, pokop v kripti Bazilike sv. Petra ter devetdnevno žalovanje.^[1] Mašo zadušnico je 19. oktobra daroval kardinal Tisserant ob asistenci kardinalskega zbora. (Od kardinalov z druge strani železne zavese je lahko v Rim prišel le Wyszynski, manjkala sta Stepinac in Mindszenty.)

Ko je bil sklican konklave za izvolitev novega papeža, je ustanovitelj že vnaprej neutrudno govoril svojim hčeram in sinovom: Papeža **imejmo radi že pred njegovim prihodom,**

kot dobri otroci.^[2] Med ljudmi so že krožile govorice in mnenja o tem, kdo bo naslednji sveti oče. Omenjala so se italijanska imena: Ottaviani, Ciriaci, Lercaro, Siri, Ruffini, Masella ... In seznami možnih kandidatov so se podaljševali: Roncalli, Tisserant, Agnagian ... Med njimi so bila imena za vsak okus. Kardinali so se 25. oktobra zaprli v konklave. Tri dni so se ljudje od jutra do večera zbirali na Trgu sv. Petra in razočarani opazovali črne dimne oblačke, ki so se dvigali nad dimnikom Sikstinske kapele. Končno je 28. oktobra 1958 ob petih popoldne iz dimnika puhnil dim negotove sive barve in takoj nato je ob vzklikanju »*Fumata bianca!*« (beli dim) trg napolnila množica.

Kdor je ostal doma, je dogodek spremljal po televiziji ali po radiu. V tistem trenutku je ustanovitelj, ne da bi čakal, da bo oznanjeno ime novoizvoljenega papeža, pokleknil in začel zanj moliti: **Oremus pro**

Beatissimo Papa nostro; Dominus conservet eum et vivificet eum.

Gospod naj ga ohranja in poživlja, naj mu nakloni svetost na zemlji in ga ne prepusti v roke njegovih sovražnikov ...

Kmalu zatem je kardinal protodiakon z balkona Bazilike sv. Petra v latinščini oznanil: *Annuntio vobis gaudium magnum: habemus Papam ..., cardinalem Roncalli* [Oznanjam vam veliko veselje: Imamo papeža ..., kardinala Roncallija]. Ustanovitelj je vidno ganjen prejel prvi blagoslov, ki ga je Janez XXIII. podelil zbrani množici in tistim, ki so dogodek spremljali po televiziji.^[3]__

Janez XXIII. je bil mož blagega in optimističnega značaja, gibčen in krepak, čeprav že skoraj osemdesetletnik. Ob njegovi nizki in čvrsti postavi je bilo čutiti osebnost z nadihom kmečke modrosti. Dolga leta je bil tajnik škofa v Bergamu.

Leta 1925 je bil imenovan za apostolskega vizitatorja v Bolgariji. Njegova naravna priljudnost je olajšala pogovore in stike z oblastmi, ki Rimu niso bile naklonjene. Leta 1934 je postal apostolski odposlanec v Turčiji, kjer je bil takrat na oblasti trd in laicističen režim Kemala Atatürka. Prav tako ni imel enostavnega dela pri odnosih z Grčijo v času vladavine generala Metaxasa in pravoslavnega metropolita Damaskinosa. Leta 1945 je nastopil kot nuncij v Parizu, kjer ga je čakala nehvaležna naloga, ko je moral blažiti pritiske na nekatere škofo, od katerih so zahtevali odstop, ker so jih obtoževali kolaboracije z Nemci. Leta 1953 je bil povišan v kardinala in kmalu potem imenovan za beneškega patriarha. V tistem času je imel priložnost slišati o Delu in v Španiji je obiskal nekaj študentskih domov, dejavnosti korporativnega apostolata Opus Dei.

Na vsesplošno presenečenje je 25. januarja 1959 med neko slovesnostjo v Baziliki sv. Pavla tam zbranim kardinalom naznanil odločitev o sklicu vesoljnega cerkvenega zbora. Navdih za to zamisel, kot je pojasnil sveti oče, je prišel od zgoraj in, rečeno v pesniškem jeziku, se mu je porodila »kakor cvet nepričakovane pomladi«.^[5] Ustanovitelj je takoj prepoznal tisti božji navdih v papeževem oznanilu. »Dobro se spominjam,« pravi Álvaro del Portillo, »s kakšnim veseljem in ganjenostjo je sprejel novico o sklicu koncila.«^[6]

Čez nekaj mesecev, 17. maja 1959, se je sestala komisija za predpripravo na koncil pod vodstvom kardinala Tardinija, ki je v mesecu juniju vsem kardinalom, škofom, prelatom in redovnim predstojnikom ter teološkim univerzam in fakultetam poslal pismo, v katerem jih je prosil, naj podajo predloge in vsebine za

obravnavo na cerkvenem zboru. Medtem so bile imenovane pripravljalne komisije in sekretariati, tako da so čez eno leto, ko so prejeli predlagane teme in pobude, začeli proučevati zbrano gradivo s ciljem, da pripravijo osnutke, ki bi jih nato predstavili koncilskim očetom.

Od prvega naznanila o cerkvenem zboru v januarju 1959 so minila že skoraj tri leta, ko je na božič 1961 papež uradno sklical koncil za leto 1962.^[7] Cilji tega vélikega cerkvenega zborovanja so med drugim bili: okrepiti vero Cerkve, pokazati njeno enotnost in vitalnost ter spodbuditi edinost nekatoliških kristjanov z Rimom.

Dne 11. oktobra 1962 je na veličastnem prizorišču vatikanske bazilike, v kateri so bili na posebej za to priložnost postavljenih tribunah zbrani koncilski očetje, opazovalci in predstavniki civilnih oblasti, sveti

oče imel otvoritveni govor. Njegova misel je bila jasna in odločna. Kljub strahopetnim in črnogledim glasovom, ki »v modernih časih ne vidijo drugega kot le prevarantstvo in propad«, je bil sklic koncila dejanje, primerno zgodovinskemu trenutku. Njegov glavni cilj je bil usmerjen v ohranitev in učinkovitejše oznanjanje svetega zaklada krščanskega nauka. Koncil, je še povedal papež, želi posredovati čist in celovit nauk, saj je to skupna dediščina vseh ljudi. In na osnovi edinosti, kar je bila Kristusova prošnja za njegovo Cerkev, ima le-ta dolžnost, da se edinstvo vélike krščanske družine uresniči.

Koncilska zasedanja so se začejala v duhu optimizma, s katerim se je papež zoperstavil tistim mračnim prerokom, ki vselej napovedujejo eno samo gorje, kakor da bo zdaj zdaj konec sveta. To seveda ni bilo tako, toda narodi so bili razdeljeni na dva

sovražna bloka. Na eni strani demokratične države, na drugi komunistični totalitarizmi. Položaj ni obetal lahke rešitve. Napetosti so bile nenehne in svet je bil kakor sod smodnika, saj se je tekma v jedrskem oboroževanju že začela. Dokaz za to je bil poziv, skoraj ultimat, s katerim so Združene države oktobra 1962, potem ko so uvedle blokado Kube, zahtevale odstranitev sovjetskih raket, nameščenih na otoku. To se je dogajalo ravno v dneh otvoritve koncila. Od tistega trenutka je bilo jasno, da je mir na svetu negotov in da bo politika zastraševanja z jedrskim orožjem prinesla kvečjemu na grožnji osnovano ravnovesje. Istočasno pa je moral imeti izjemno trdno vero, kdor je pričakoval, da bo Cerkev izšla doktrinalno neokrnjena iz nasilne kampanje, ki je z marksistično ideologijo preplavljala države po vsem svetu.

Kako se je na sklic cerkvenega zbora odzval ustanovitelj? Katera je bila njegova drža? V koncilu, ki ga je sklical Janez XXIII., je videl predvsem dih Svetega Duha, ki Cerkev pomlaja in poživlja. S skrivnim veseljem je upal, da bodo ob tej prenovitvi postavljeni temelji za vsesplošno širjenje sporočila o svetosti, ki ga je oznanjal od leta 1928.^[8] Vnaprej je bil prepričan, da bo drugi vatikanski koncil obrodil obilne sadove za celotno Cerkev. Z mislijo na duhovni blagor tega velikega podviga je sveti oče vernike pozval, naj Boga prosijo za uspešen potek zborovanja, in izrazil željo, da to skupno molitev »spremlja prostovoljna pokora, zaradi katere bo učinkovitejša in Bogu prijetnejša«. ^[9] Ustanovitelj je izdal primerne smernice in si prizadeval, da bi bila molitev in mrtvičenje vseh članov Opus Dei nenehno prisotna, od predpriprav na koncil do njegovega zaključka, pa tudi v obdobju po njem.^[10] Želel je, da

bi papež čutil, kako ga spremlja ta molitev. S tem namenom je vztrajno spodbujal sodelavce svetega očeta, naj mu sporočijo, da ***se v Opus Dei nenehno moli zanj in za njegove namene.***^[11] Ob rojstnem dnevu Janeza XXIII., 25. novembra 1962, kmalu po slovesni otvoritvi koncila, je pisal papeževemu tajniku:

Ponovno vas naprošam, da svetemu očetu posredujete moje globoko veselje in optimizem ob vesoljnem cerkvenem zboru ter mu sporočite, da člani Opus Dei po vsem svetu veliko molijo in izročajo obilo žrtev za to veliko zborovanje Cerkve, ki ga je želel papež Janez.^[12]

Ustanoviteljev osebni doprinos k drugemu vatikanskemu koncilu je bila na prvem mestu njegova dolgotrajna in goreča molitev. O tem je z vso preprostostjo na kratko spregovoril svojim otrokom, ko je bil koncil tik pred zaključkom: ***Hčere in***

sinovi moji, jim je pisal, ***veste***, s ***kakšno ljubeznijo sem v teh letih spremljal potek koncila in na njem sodeloval tako, da sem prispeval svojo molitev in več kot enkrat tudi svoje osebno delo.***^[13] Tako je res bilo, saj je od vsega začetka to pobudo Cerkve vzel kot nekaj svojega in skušal na učinkovit način pomagati že takrat, ko je bil koncil še v fazi načrtovanja. Pozorno je proučil papeške dokumente in nagovore in silno se je razveselil, ko je izvedel, da je papež želel zborovanju dati pastoralno usmeritev. Srečanje koncilskih očetov, ki bodo z vseh koncev sveta prišli v Rim in si izmenjevali izkušnje, bi lahko bilo izredno ugodna priložnost za evangelizacijsko poslanstvo Cerkve. V koncilu je videl tudi spodbudo za duhovno prenavo vseh kristjanov in v sebi je gojil upanje, da bi se odprle cerkvenopravne možnosti za nove poti duhovnosti, za *nove oblike*

krščanskega življenja, med katere je sodil Opus Dei.^[14]

Na pismo kardinala Tardinija, v katerem je vse cerkvene in akademske avtoritete zaprosil za predloge in teme za obravnavo na koncilu, se je ustanovitelj odzval brez oklevanja in v Villi Tevere organiziral delovno skupino, ki naj bi sestavila nabor tem za proučevanje v predpripravah na cerkveni zbor.^[15]

Istočasno je na vse strani pošiljal prošnje za molitveno podporo, po mobilizaciji molitev pa je sledila mobilizacija ljudi. Osebja z izkušnjami na tem področju ni imel veliko. Opus Dei je bil nastajajoča ustanova. Kljub temu se je oče, kolikor je bilo le mogoče, odrekel pomoči drugih ter zato ostal sam pod težo dela, saj je več njegovih neposrednih sodelavcev moralo začasno prekiniti svoje običajne naloge. ***Nič zato, sinovi moji, je pravil svojim ljudem, tako je želel***

sveti oče. Mi moramo vedno služiti Cerkvi tako, kot Cerkev želi, da ji služimo.^[16] V začetni fazi je generalni tajnik Opus Dei, Álvaro del Portillo, delal kot predsednik »Predpripravljalne komisije za laike«, nato pa kot član neke druge pripravljalne komisije. Nazadnje je bil imenovan za tajnika »Komisije za disciplino klera in krščanskega ljudstva«, poleg tega pa je bil še svetovalec treh drugih koncilskih komisij.^[17]_____

Ustanovitelj osebno in neposredno ni bil udeležen pri koncilskih zasedanjih. Kot predsednik neke *svetne ustanove* bi lahko bil imenovan za koncilskega očeta. Toda – ali ne bi tovrstno imenovanje ob tako slovesni priložnosti pomenilo tihega priznanja cerkvenopravnega statusa, v katerega je bil takrat ukalupljen Opus Dei? Kot bomo videli kasneje, je ustanovitelj že več let prosil za ponovno preučitev

kánonskih okvirov, v katere je bil umeščen. Spričo tega položaja, ki je bil v njegovih očeh začasen, mu vest ni dopuščala, da bi se potegoval za mesto koncilskega očeta, in v rimski kuriji so njegove razloge razumeli. Upoštevajoč te pomisleke ga je msgr. Loris Francesco Capovilla, ki je skušal ustreči željam Janeza XXIII., povabil, naj razmisli o možnosti, da bi na koncilu sodeloval kot izvedenec.^[18] Ustanovitelj se je za predlog zahvalil in izpostavil razloge, zaradi katerih sam tega raje ne bi sprejel, končno odločitev pa je prepustil svetemu očetu. Na koncilu so sodelovali nekateri škofje, ki so izhajali iz duhovniškega zbora Opus Dei: msgr. Ignacio de Orbegozo, prelat ozemeljske prelature Yauyos v Peruju, msgr. Luis Sánchez-Moreno, pomožni škof v mestu Chiclayo, ter pomožni škof v Oportu, msgr. Alberto Cosme do Amaral, član Duhovniške družbe sv. Križa. Ustanoviteljev doprinos h koncilu pa

je bil – kot bomo videli – precej drugačne narave in mnogo širšega dosega, k čemur je treba dodati še nasvete in smernice, za katere je bil večkrat naprošen.^[19]_____

* * *

Bilo je še v času predpriprav na koncil, v razmeroma mirnem obdobju, ko je msgr. Escrivá začutil potrebo, da Janezu XXIII. odpre svoje srce. Datum avdience je bil določen za 5. marec 1960. Pogovor je bil nadvse prisrčen. Papežev prijazni in dobrodušni značaj ga je onkraj kakršnekoli protokolarne hladnosti naravnost vabil, da mu spregovori z vso zaupnostjo. Toda ustanovitelja je preplavila ganjenost, kot se mu je dogajalo vselej, kadar je bil v navzočnosti svetega očeta, Kristusovega namestnika.^[20]_____ Od tiste radostne živčnosti so se mu zatresle roke in glas. S sinovsko zaupljivostjo je papežu predstavil apostolsko delo,

ki ga je Opus Dei vršil po svetu, in neustrezni cerkvenopravni položaj, v katerem je tičal. Prosil ga je za rešitev tega problema. Papež mu v tistem trenutku ni mogel obljubiti kaj več kot to, da bo primer še enkrat predložen v obravnavo kuriji, kakor hitro bo koncil zaključen.^[21]_____

Na svetega očeta je napravila prijeten vtis spontanost, ki je bila obenem prežeta z vso spoštljivostjo, s katero se je msgr. Escrivá obračal nanj in mu govoril o univerzalnosti apostolata Opus Dei:

Sveti oče, mu je zagotavljal, v našem Delu so vsi ljudje, naj so bili katoliki ali ne, našli prijazen kraj.

Ekumenizma se nisem naučil od vaše svetosti. On se je ganjen nasmeljal, saj je vedel, da je Sveti sedež že leta 1950 pooblastil Opus Dei, da lahko med svoje sodelavce sprejema tudi nekatoličane in celo nekristjane.^[22]

(Kot smo že zgoraj omenili, je Janez XXIII. v preteklosti vršil diplomatsko službo v deželah, ki so bile z razkolom tradicionalno oddaljene od Rima, in je med cilje, h katerim naj bi stremel koncil, uvrstil edinost z »ločenimi brati«. Papežu je bilo tudi znano, da je Sveti sedež dovolil, da Opus Dei kot sodelavce sprejema ljudi, ki niso katoličani, in celo nekristjane. Ob ustanoviteljevi pripombi na tej avdienci si ni mogel kaj, da se ne bi očetovsko nasmejal.)

[23]

Ob koncu pogovora je bilo tisto srečanje ovekovečeno s fotografijo: levo od papeža Álvaro del Portillo, na njegovi desni pa ustanovitelj, oblečen v pražnjo opravo papeškega hišnega prelata in z ganljivim izrazom na obličju, vedoč, da stoji ob Kristusovem namestniku.

Leta 1960 je moral ustanovitelj opraviti več dolgih potovanj izven

Rima. Med 25. aprilom in 9. majem je prepotoval Italijo. Nato je dva meseca prebil v Veliki Britaniji, na jesen pa prejel častni doktorat Univerze v Zaragozi in bil imenovan za častnega meščana Pamplone, kot že rečeno.

Tistim, ki so se ukvarjali s pripravami na koncil, so ti meseci minili, kot bi trenil. Tudi življenje msgr. Escrivája je teklo z vso naglico. Kot vedno se je z vso prizadevnostjo posvečal vodenju Dela in od blizu spremljal njegov razvoj v daljnih deželah. Toda institucionalno vprašanje, se pravi iskanje dokončne cerkvenopravne oblike, ki bi ustrezala naravi in duhu Opus Dei, je bilo edino, kar ga je zares skrbelo, saj je bila ta zadeva še vedno nerešena. Slovesna otvoritev koncila je bila napovedana za jesen 1962. V času vesoljnega cerkvenega zborovanja bi bilo najbrž težko najti priložnost za pogovor z Janezom XXIII., zato je že

prej zaprosil za zasebno avdienco pri svetem očetu, ki so mu jo kmalu odobrili. Tako je 27. junija 1962 lahko papežu razodel, kar mu je ležalo na srcu. Iz oči v oči mu je spregovoril o duhu in apostolatu Opus Dei.

Podobno kot ob avdienci leta 1960 so se svetemu očetu globoko vtisnila v dušo nova obzorja, ki so se s tem odpirala v Cerkvi.

Čez nekaj dni, s še svežimi spomini na svoj obisk pri »skupnem očetu vseh kristjanov«, je pisal svojim sinovom in hčeram, da bi z njimi delil ***občutke ob tako nepozabni avdienci***. Po svoji dolžnosti, jim je dejal, ***sem večkrat imel čast in srečo videre Petrum*** [videti Petra], ***vendar vam lahko zagotovim, da je to zadnje srečanje s Kristusovim namestnikom imelo prav poseben pomen za naše Delo***. O vsebini razgovora mora sicer molčati, sme pa jim povedati, da se z ljubeznijo spominja tudi najmanjših

podrobnosti, povezanih z avdienco:
***... ne samo dneva in ure, pač pa
tudi njegovega pozornega in
očetovske naklonjenosti polnega
pogleda, nežnih kretenj njegove
roke, prisrčne topline njegovega
glasu, globokega in vedrega
veselja, ki ga odseva njegovo
obličje [...]. Vse nas nosi v svojem
srcu. Pozna nas in nas popolnoma
razume.***^[24]

Ustanovitelj seveda ni javno razkrival podrobnosti svojega pogovora z Janezom XXIII., nekaj o tem pa vseeno lahko zaslutimo, če sledimo stikom med papeževim osebnim tajnikom, msgr. Lorisom Francescom Capovillo, in msgr. Escrivájem. Tri dni po avdienci, 30. junija 1962, ustanovitelj piše tajniku in mu sporoča željo svetega očeta: naj obišče njegovega tajnika, monsinjorja Capovillo. ***To je razlog, pravi le-temu, da si vas dovoljujem prositi za srečanje, pri katerem bi***

***poleg časti, da vas spoznam, imel
tudi priložnost izpolniti prijetno
naročilo svetega očeta, da vam
izročim dokumente, povezane z
Opus Dei.***^[25]

Do srečanja je prišlo in v odgovoru
na neko poznejše pismo je
ustanovitelj 21. julija 1962
monsinjorju Capovilli pisal o tem,
***kako naglo je sveti oče razumel
duha in cilj Opus Dei, se pravi
prizadevanje za življenje
evangeljske popolnosti in za
apostolat, ki ga vsakdo opravlja
na svojem delovnem mestu, v svoji
službi, ne da bi člani postali
menihi ali redovniki, četudi cenijo
in imajo zelo radi tiste, ki znotraj
Cerkve služijo Bogu na ta način.***^[26]

Te besede živo osvetljujejo
optimistično vzdušje, navzoče v
krožnem pismu, ki ga je ustanovitelj
po papeški avdienci junija 1962
napisal vsem centrom Opus Dei.

Morda so se mu res odprla nebesa in je zaslutil trenutek, ko bo dovršen cerkvenopravni *iter* Opus Dei, vendar ni kar križem rok čakal na konec koncila. Kaj takega bi ne bilo prav nič podobno njegovemu značaju. Kakor hitro se je vrnil iz Londona, kjer je preživel nekaj tednov, je že iskal nove priložnosti za pogovor z monsinjorjem Capovillo, ***da bi mu ustno sporočil, kar je v pismu težko povedati.***^[27] Tako se je še naprej držal napotkov, prejetih od svetega očeta.

Jeseni 1962 je potekalo prvo koncilsko zasedanje, ki je bilo zaključeno 8. decembra. Razprave so bile silno počasne. Treba je bilo spremeniti pravilnik in odložiti zasedanja do meseca septembra naslednjega leta.

Za božič je monsinjorju Capovilli poslal voščilo:

Prevzvišeni in dragi monsinjor!

Ker se mi ne zdi primerno prositi za avdienco pri svetem očetu in ker ne želim tratiti vašega dragocenega časa, vam pošiljam par vrstic s prošnjo, da njegovi svetosti ponižno posredujete moje sinovsko voščilo, ki ga spremlja moja in vseh mojih otrok v Opus Dei nenehna molitev in žrtev za našega preljubega in častitega papeža.^[28]

Želel si je, da bi ga pred začetkom drugega koncilskega zasedanja sveti oče še enkrat sprejel na avdienci. Počakal je, da je minilo nekaj mesecev, nato pa izkoristil pošiljko nekih publikacij in jo pospremil s pripisom v oklepaju, ki se je dobesedno glasil: **(kako bi bil vesel, če bi mogel obiskati njegovo svetost)**.^[29]

A ni bilo mogoče. Papež je umrl 3. junija 1963, po dolgi agoniji, v kateri je njegova izjemna telesna

vzdržljivost bila dolgotrajen boj z boleznijo.

* * *

Spet so se zvrstile pogrebne slovesnosti. Spet je bil sklican konklave. Izvoljen je bil kardinal Montini in si nadel ime Pavel VI. Tistega 21. junija 1963 je ustanovitelj kardinalu Cicognaniju, državnemu tajniku Svetega sedeža, poslal telegram, v katerem je obnovil svojo gorečo vdanost svetemu očetu in molitev za plodovit pontifikat.^[30] Nekaj dni pozneje pa je pisal monsinjorju Capovilli, mu izrekel sožalje ob izgubi Janeza XXIII. in mu v tolažbo dejal, da bo Pavel VI. nadaljeval svetlo pot, ki jo je odprl preminuli sveti oče. ***Poleg tega, mu je še omenil, je bil msgr. Montini (novi papež) prva prijateljska roka, ki mi je ponudila pomoč, ko sem daljnega leta 1946 prišel v Rim.***^[31]

Pred dnevi je ustanovitelj prejel lepo število dokumentov, povezanih z zgodovino Dela in z njegovo ustanovitvijo. Gospod Leopoldo Eijo y Garay jih je v Madridu pripravil, da bi jih poslali njegovemu dragemu Jožefmariju. Nemara je ostareli patriarh že vnaprej zaslutil, da se bliža trenutek njegovega odhoda s tega sveta. Ustanovitelj ga v pismu sprašuje: ***Vas bomo kmalu lahko videli v Rimu?***^[32] Gospod Leopoldo mu ni mogel odgovoriti. Umrl je nekaj tednov zatem.

Lahko si predstavljáš, kako me je to prizadelo, piše ustanovitelj madridskemu pomožnemu škofu, saj sem ga vedno imel resnično rad. Čeprav sem prepričan, da je Bog njegovo dolgo in plodovito duhovništvo že nagradil z nebeško slavo, molim za večni počitek njegove duše in upam, da bo prejel veliko plačilo za nadnaravni pogled in pogum, s katerim je znal

velikodušno podpirati Opus Dei in tega grešnika, ko je bilo to potrebno.

[33]

Pavel VI. je 29. septembra 1963 otvoril drugo koncilsko zasedanje. Uradno ga je zaključil meseca decembra, nato pa v prvih dneh leta 1964 odpotoval na romanje v Sveto deželo. Po povratku je 24. januarja sprejel ustanovitelja na zasebni avdienci. V dolgem pogovoru sta obujala skupne spomine na težke in vesele trenutke, na prihod msgr. Escrivája v Rim ter njegove cerkvenopravne napore v rimski kuriji. Pri tej temi se je ustanovitelj razgovoril, saj zadeva še ni bila dokončno rešena. Ob koncu avdience je Pavlu VI. izročil pismo, v katerem je izrazil veliko spoštovanje in hvaležnost, ki ga je do njega čutil Opus Dei. Med drugim je tam pisalo:

Spominjam se velike dobrohotnosti, ki ste jo od daljnega leta 1946

velikodušno izkazovali Delu in njegovemu ponižnemu ustanovitelju, ter nasvetov, naklonjenosti in spodbud vaše svetosti, ko ste vršili službo namestnika v državnem tajništvu. Spodaj podpisani pred vašo svetost polaga to, kar prišteva k duhu in pastoralni Opus Dei: željo služiti Cerkvi tako, kot Ona želi, da ji služimo. Takšen namen je vselej vodil duhovniško delo pisca teh vrstic v šestintridesetih letih življenja Opus Dei.^[34]

Z mislijo na svoje otroke v Yauyosu in v celotnem Peruju je pisal msgr. Ignaciu Maríi de Orbegozu ter pri tem povzel ganljivi del pogovora:

Pred nekaj dnevi me je sveti oče sprejel na dolgi in nadvse prisrčni avdienci – več kot tri četrt ure – in o vsem sem spregovoril z zaupanjem, oprtim na ljubezen do Petra, ki jo je Gospod položil v moje srce. Večkrat me je objel, bil je ganjen ob spominu

na nekdanje reči, pa tudi jaz sem se raznežil. Na koncu sem mu rekel, da je z menoj prišel tudi Álvaro, in povabil ga je, naj vstopi, ter z vašim bratom obujal spomine na njuna pogosta srečanja, od leta '46 dalje. Papež je rekel Ávaru: Sono diventato vecchio [postal sem star]. In sveti oče je bil znova ganjen, ko mu je vaš brat odvrnil: Santità, è diventato Pietro [Svetost, postali ste Peter]. Pred slovesom je podelil dolg in ljubezniv blagoslov za obe sekciji, za vsakogar od nas, za vsako dejavnost, za vsak namen, in z nama se je želel dvakrat fotografirati, medtem ko je Ávaru potihoma mrmral: Don Alvaro, don Alvaro ...[35]

Topel sprejem, ki ga je bil deležen od Pavla VI., je Jožefmarija spodbudil, da je papežu zaupal nekaj osebnega, kar je dotlej zadrževal v svojem srcu, pri čemer je bil blagor duš njegova edina želja. Gre za obsežno sporočilo v obliki pisma z datumom 14. junij

1964.^[36] Svetemu očetu je sinovsko odprl svojo dušo brez namere, da bi njegove besede sprožile kak poseben odmev. Poleti 1964 se je mudil zunaj Rima in 15. avgusta pisal monsinjorju Dell'Acqui ter ponovno zaprosil za avdienco pri Pavlu VI. Sveti oče ga je sprejel 10. oktobra. Med avdienco je Jožefmarija znova izpostavil zadevo, ki ga je skrbela, kot bomo videli v nadaljevanju.^[37]

Večkrat je bil globoko ganjen spričo papeževih izrazov naklonjenosti.^[38] V pismu španskemu regionalnemu vikarju podoživlja svoja čustva ob tisti avdienci: ***Kako dobro sem se čutil poplačanega za vse stvari, darovane Gospodu in laetitia v teh sedemintridesetih letih!***^[39]

* * *

Od vsega začetka je ustanovitelj skrbno spremljal potek vesoljnega cerkvenega zbora. Čeprav osebno ni bil navzoč na koncilskih sejah, je bil

njegov doprinos posebej dragocen in težko nadomestljiv. Potem ko se je uskladi s predsedstvom in tajništvom koncila, da bi lahko govoril s koncilskimi očeti, vselej znotraj omejitev službene tajnosti, jim je po potrebi dajal na razpolago študijsko in delovno gradivo.^[40]

Dnevno je nekaj časa posvečal temu opravilu, začeni s tistimi koncilskimi očeti, ki so bili člani Opus Dei. »Vsako popoldne se je eno uro pogovarjal z nami,« pripoveduje eden od njih, »nam pomagal z nasveti in nam skušal osvetliti obravnavane teme.«^[41]

Ustanovitelj je imel široko, vesoljno in globoko vizijo o Cerkvi v svetu. Pridobil jo je ne samo z branjem in umskim spoznavanjem, ampak predvsem tudi z izkušnjami, ki jih je doživel med bivanjem v Španiji, Italiji in Veliki Britaniji, ter z vodenjem centrov Opus Dei v več kot dvajsetih državah. Zaradi te obsežne

pastoralne izkušnje se je poleg drugih z ustanoviteljem posvetoval kardinal Siri, ki je svojo izkušnjo na škofijski ravni želel razširiti na vesoljni obseg koncila.^[42]_____

Nekaj prelatov je ustanovitelja že poznalo. Mnogi drugi so se z njim srečali v času koncila. Nekatere je gnala radovednost in so želeli slišati njegovo mnenje o kateri izmed zadev, obravnavanih na koncilskih sejah. Drugi so se nanj obračali v upanju, da bi našli ustrezne odgovore na vprašanja o laikatu. Na vse je napravila vtis njegova izredna sposobnost svetovanja ter nadnaravni čut, s katerim se je loteval posameznih problemov.^[43]_____ Prijetno vzdušje pri pogovoru z njim in način, kako je znal dušam nakazati smer za bodočnost Cerkve, sta v Villo Tevere privlačila več in več obiskovalcev. Joaquín Mestre, tedanji tajnik valencijskega nadškofa, monsinjorja Olaechee, pripoveduje,

da je svojega nadškofa velikokrat spremljal pri obisku na centralnem sedežu Opus Dei in je lahko videl »ogromno število škofov prihajati in odhajati skozi vrata tiste hiše, tako da so včasih morali čakati, da so prišli na vrsto za pogovor z ustanoviteljem«. ^[44]_____

Mnogi izmed tistih koncilskih očetov so nevede iskali toplino njegove družbe in mir, ki ga je dušam vlivala njegova navzočnost. Kardinalu Françoisu Martyju so se pogovori z ustanoviteljem vtisnili v spomin kot globoko duhovno doživetje: srečanje s človekom, ki je govoril samo o Bogu. »Čas, preživet v kramljanju z njim,« pravi, »je bil kakor čas molitve.« ^[45]_____

V tistih dneh je Villo Tevere obiskala skupina francosko govorečih cerkvenih dostojanstvenikov. Med njimi – pripoveduje msgr. Herranz – so bili tedanji nadškof mesta Reims,

kardinal François Marty; škof v Liègeu, msgr. Guillaume Marie van Zuylen; škof v kraju Saint-Claude, msgr. Claude Constant Marie Flusin; škof v Angersu, msgr. Henri Mazerat, ter msgr. Willy Onclin, dekan Fakultete za cerkveno pravo v Leuvnu in izvedenec različnih koncilskih komisij. Pogovor je nanesel na vprašanje o apostolatu laikov in eden izmed navzočih prelatov je ponovil misel, ki je bila v tistih dneh precej razširjena v koncilskih krogih, ter dejal, da je naloga laikov krščansko poživljati časne strukture tega sveta, da bi jih preobrazili. Ustanovitelj je zelo odločno in s prijaznim nasmehom na obrazu segel v besedo:

Samo če imajo kontemplativno dušo, ekscelenca! Kajti drugače ne bodo preobrazili ničesar; prej kot to bodo preobraženi oni sami: in namesto da bi pokristjanili svet, se bodo spremenili v posvetne kristjane.^[46]

Jožefmarijev vpliv na koncilске očete, ki so ga obiskovali, je bil občuten predvsem zaradi njegove moralne avtoritete. »Na zasedanjih ga sicer nisem videval [...],« pravi msgr. Hervás, »vendar je bila za tiste, ki smo sodelovali na tem vélikem zborovanju, njegova duhovna navzočnost nekaj povsem jasnega in zelo nadnaravnega, v spoštljivosti do dela koncilskih očetov in brez vsiljevanja kakršnegakoli osebnega stališča.«^[47]

Ustanovitelj je v koncil polagal veliko upanja. Pričakoval je potrditev vere in morale ter posodobitev apostolskih dejavnosti, vendar na tak način, da se ohrani *quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est*, se pravi, da je ohranjen nedotakljivi zaklad vere skozi zgodovino Cerkve.^[48] Prosil je za okrepitev papeške avtoritete in nenehno ponavljal, da je treba oblast svetega očeta spoštovati v vsej njeni

celovitosti. Še preden so se na koncilskih razpravah pojavile kritike, je slutil napade na prvenstvo Apostolskega sedeža, ki se bodo sklicevali na domnevno potrebo po prilagoditvi hierarhične strukture Cerkve modernemu pojmovanju demokracije v civilni družbi. Te slutnje, osnovane na vznemirjenju, ki neredko spremlja vesoljne cerkvene zbore, so se kmalu začele uresničevati.^[49]

Svarilni klic je zagnal razmeroma zgodaj, saj pismo njegovim sinovom in hčeram ob 2. oktobru 1963 sovpada z začetkom drugega koncilskega zasedanja. To je bilo opozorilo vsem članom Opus Dei:

Prav dobro poznate, predragi sinovi in hčere, mojo zaskrbljenost in nemir zaradi doktrinalne zmede – teoretične in praktične –, ki se vedno bolj širi na vse strani. To zmedo so povzročile različne okoliščine našega

časa, pa tudi določena zmotna tolmačenja, pristranska namigovanja in lažne novice, ki so ob drugem vatikanskem vesoljnem cerkvenem zboru prišle na uho vsem ljudem.[50]

Tisk in druga sredstva družbenega obveščanja so dogajanje na koncilu prikazovala s potvarjanjem dejstev ter javnosti (in tudi samim koncilskim očetom) predstavljala izmaličeno podobo o delu, ki je tam potekalo. Komentariji k razpravam so se pisali, kakor se je pač zahotelo novinarjem, ki so v razhajajočih se pogledih videli strateške porazdelitve, utrjevanje položajev za nadaljnje bitke, soočenja med starim in novim, med tradicionalnim in modernim. Predvsem pa je v celoti prevladovala dialektična interpretacija koncilske zgodovine, ki je Svetemu Duhu pripisovala zgolj postransko vlogo. Ustanovitelja je silno žalostilo, da so tudi nekateri mediji, ki naj bi sicer bili katoliški,

objavljali mnenja brez kakršnegakoli nadnaravnega čuta ter sledili ideologijam, obsojenim s strani cerkvenega učiteljstva.^[51]

Obdobje tretjega koncilskega zasedanja sega od 14. septembra do 21. novembra 1964. Do takrat je ustanovitelj svojim otrokom o teh vprašanjih napisal že dve pismi: eno februarja in drugo avgusta 1964.^[52]

Nadaljevali so se vsakovrstni pritiski na koncilске očete in zahteve po reviziji odločitev, o katerih se je cerkveno učiteljstvo že izreklo in ki niso spadale v delovni načrt.

Istočasno so se širile novice, s katerimi je bila zasejana zmeda in je bila kršena službena tajnost.

Govorilo se je, da se je treba »odpreti svetu« in da bi morali cerkvene strukture in ustanove brez kakršnihkoli zadržkov »posodobiti«. V nekem pismu iz leta 1964

ustanovitelj omenja ***nestrpne in skrajne reformiste, ki jim načelo***

oblasti povzroča patološko razdražljivost.^[53] Prav tako potoži zaradi nove **legije improvizatorskih reformatorjev, navzočih celo med duhovniki in redovniki**, ki z obžalovanja vredno otročjostjo iz gole želje po spremembah poskušajo spreminjati navade in ustanove. **Razvnemajo se ob napredku modernega sveta**, piše ustanovitelj, **in ne da bi dojeli globoke vrednote ter najboljša znamenja časa, se spuščajo v vročično dirko, ki njihovim dušam škoduje, ki njihovo delo napravlja jalovo, pri sovražnikih Cerkve in države pa vzbuja porogljiv nasmeh.**^[54]

Kmalu, že leta 1963, se je v razpoloženju številnih koncilskih očetov začelo pojavljati pritajeno in naraščajoče nelagodje, ki so ga povzročile kritike izven Vatikana ter odkloni od vnaprej določenih načrtov in ciljev koncila, ki jih nekateri niso hoteli sprejeti. Težko je

bilo obvladovati potek sej in čutiti je bilo nekakšno nevidno manipulacijo, podprto od zunaj s pomočjo tiska in radia. Zaskrbljen nad takšnimi razmerami se je Pavel VI., da bi preprečil še hujšo škodo, odločil zaključek koncila pospešiti. To je sporočil svojim najožjim sodelavcem, med katerimi je bil tudi msgr.

Dell'Acqua.^[55] Skladno s to razumno potezo je ustanovitelj 23. aprila 1964 pisal Pavlu VI.:

Vaši svetosti si drznem zaupati boleče občutke tesnobe, ki me obhajajo, ko opazujem, kako je na tem vesoljnem cerkvenem zboru, iz katerega bo Sveti Duh pridobil obilne sadove za sveto Cerkev, prišlo do hudo neugodnega – drznem si reči zmedenega – stanja v duhu pastirjev in njihovih čred: v duhovnikih, bogoslovcih in vernikih [...]. Želel bi dodati, sveti oče, da molim, da ves Opus Dei moli za vašo vzvišeno in preljubno osebo ter za vaše namene,

da bi bilo mogoče v kratkem sedanji koncil zaključiti, pa tudi za ogromno delo, ki ga bo treba opraviti v času po koncilu.^[56]

Zadnje zasedanje drugega vatikanskega koncila se je začelo 14. septembra 1965. Nekaj dni zatem, 4. oktobra, je Pavel VI. nagovoril skupščino Organizacije združenih narodov. Po povratku v Rim je izdal več odlokov in izjav. Potek koncila se je bližal koncu, in preden so se pojavili poslednji dokumenti, je ustanovitelj spodbudil svoje ljudi, naj strnejo vrste okrog papeža. ***Bodite zelo blizu svetemu očetu, il dolce Cristo in terra*** [sladkemu Kristusu na zemlji]. ***Pozorno sledite njegovim naukom, premišljuje jih v molitvi, branite jih z besedo in s peresom.***^[57]

Sredi osebnih žalitev in nenaklonjenosti nekaterih do papeža je ustanovitelj storil, kar je le mogel,

da bi ga seznanjal z novicami, ki bi ga lahko razveselile. Zavedajoč se te pozornosti je Pavel VI. hotel javno pokazati, kako ceni Opus Dei in njegovega ustanovitelja. Manjkalo je le nekaj tednov do slovesnosti ob sklepu koncila, predvidene za 8. december 1965, ko je papež izrazil željo, da bi predtem otvoril Center ELIS. Ta center je bil vzgojno-socialna ustanova, namenjena delavski mladini v rimskem predelu Tiburtino. Načrtovati so jo začeli že pred leti, ko je Janez XXIII. odločil, naj se sredstva, zbrana ob 80. rojstnem dnevu Pija XII., namenijo za kakšno socialno dejavnost, njena izvedba in upravljanje pa naj bo zaupana Opus Dei.^[58] —

Msgr. Dell'Acqua je posebej izpostavil papeževo željo, da naj se otvoritev izvede v času zasedanja drugega vatikanskega koncila. Tako bi koncilski očetje, če bi želeli, lahko obiskali ta center in začutili

papeževo skrb za družbene sloje, ki so najbolj potrebni verske in strokovne pomoči, ter njegovo naklonjenost do Opus Dei.^[59]_____

Pavel VI. je 21. novembra slovesno otvoril župnijsko cerkev in pripadajoča poslopja. V uradnem govoru, ki ga je imel v prostorih Centra ELIS, je sveti oče z gorečimi besedami izrekel zahvalo vsem, ki so pripomogli k uresničenju tega načrta, kar je »še dodaten dokaz za ljubezen do Cerkve«. Kot odgovor na papeževe besede je ustanovitelj na kratko orisal zgodovino centra, njegovo rojstvo in poslanstvo služenja mladim, ki se bodo naučili, ***da je posvečeno in posvečujoče delo bistveni sestavni del kristjanove poklicanosti.***^[60]_____

Globoka čustva so prevzemala Jožefmarija, ko je bral ta nagovor, saj se je zavedal navzočnosti Kristusovega namestnika na zemlji.

Tudi Pavel VI. je bil vidno ganjen in ob odhodu iz Centra ELIS je vpričo vseh vzkliknil: *Qui tutto è Opus Dei!* (Tukaj je vse Opus Dei).^[61] V slovo je papež ustanovitelja pristrčno objel.

Drugi vatikanski cerkveni zbor je bil sklenjen z uradno slovesnostjo 8. decembra 1965.

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

^[1] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2353.

^[2] AGP, P01 X-1958, str. 65.

^[3] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2354.

^[4] V času ko je bil Roncalli še beneški patriarh, je med potovanjem v Španijo obiskal Študentski dom Estila v Santiagu de Compostela. Prijetno vzdušje in veselje v tem študentskem

domu, ki so ga vodili člani Opus Dei, sta nanj naredila vtis in v spominsko knjigo je 23. 7. 1954 lastnoročno zapisal te zgovorne besede: »+ Angelo Giuseppe, kardinal Roncalli, beneški patriarh. Pokorščina, Veselje in Mir.« Nekaj dni je prebil še v neki drugi hiši, ki je bila pod duhovnim vodstvom Opus Dei, v Študentskem domu Miraflores v Zaragozi.

^[5] V motupropriju *Superno Dei nutu* (5. 6. 1960), s katerim so bile vzpostavljene pripravljalne komisije, je bilo rečeno: »Za navdih Najvišjega štejemo zamisel o sklicu vesoljnega cerkvenega zbora, ki je bila vse od začetka našega pontifikata navzoča v naših mislih kakor cvet nepričakovane pomladi.« V apostolski konstituciji, s katero je bil koncil sklican (*Humanae Salutis*, 25. 12. 1961), pa sveti oče pravi: »Neki globoki glas v našem duhu smo sprejeli kakor prihajajoč od zgoraj ter presodili, da je že dozorel čas za

to, da Katoliški cerkvi in svetu ponudimo nov dar vesoljnega cerkvenega zbora.«

[6] Álvaro del Portillo, *Sum.* 946.

[7] Prim. apost. konst. *Humanae Salutis* (25. 12. 1961), št. 16.

[8] Prim. Giacomo Barabino, *Sum.* 4526. Msgr. Barabino, ki je bil takrat tajnik kardinala Sirija, je ustanovitelja spoznal na začetku drugega vatikanskega koncila.

[9] *Humanae Salutis*, št. 18.

[10] Ko je bil koncil oznanjen, je ustanovitelj »v veliki želji, da bi sledil volji papeža, to sporočil vsem svojim otrokom. Prosil jih je, naj podvojijo molitev za svetega očeta in njegove namene, da bi Sveti Duh po posredovanju sv. Marije izlil svoje milosti v korist te pobude« (Ignacio Celaya Urrutia, *Sum.* 5926).

Kakor hitro je papež Janez XXIII. naznanil svoj namen o sklicu cerkvenega zbora, je ustanovitelj »vsem centrom poslal sporočilo s prošnjo, naj molijo in dnevno Bogu izročajo en del rožnega venca, sveto mašo, nekatera dejanja mrtvičenja ter vse, kar vsakomur narekuje njegova osebna pobožnost, da bi Sveti Duh razsvetlil papeža in njegove sodelavce« (Ernesto Juliá Díaz, *Sum.* 4142).

^[11] Pismo iz Londona monsinjorju Lorisu Francescu Capovilli, EF-620925-1. Msgr. Loris Francesco Capovilla je bil papežev tajnik od leta 1961. V letu 1967 je postal nadškof v mestu Chieti. Korespondenca med ustanoviteljem in različnimi uradi ter posamezniki v okviru Svetega sedeža je v italijanskem jeziku.

^[12] Pismo monsinjorju Lorisu Francescu Capovilli, EF-621125-1.

^[13] *Pismo* 24. 10. 1965, št. 4.

^[14] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 947.

^[15] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2456.

^[16] Álvaro del Portillo, *Sum.* 949; Julián Herranz Casado, *Sum.* 3932.

^[17] Pri pripravi in poteku koncila je sodelovalo več članov Opus Dei: duhovnik Julián Herranz Casado, ki je bil član »Komisije za disciplino klera in krščanskega ljudstva« in »Papeške komisije za revizijo Zakonika cerkvenega prava«; msgr. Salvador Canals Navarrete, ravno tako duhovnik Opus Dei in avditor Rimske rote, ki je sodeloval kot izvedenec v različnih koncilskih komisijah; ter še nekateri drugih člani Dela, profesorji teologije in cerkvenega prava, ki so sodelovali pri uvajanju koncilskih določb, npr. Amadeo de Fuenmayor Champín, Xavier de Ayala Delgado in profesor

Pedro Lombardía Díaz. Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 954.

V pismu kardinalu Domenicu Tardiniju z dne 28. junija 1960 mu je ustanovitelj kot odgovor na uradno prošnjo poslal seznam dvanajstih članov Opus Dei, da bi lahko izmed njih po svoji želji izbral sodelavce za delo v pripravljalnih komisijah na drugi vatikanski koncil (prim. Pismo, EF-600628-1).

^[18] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 953–954. Ustanovitelj je bil takrat med drugim imenovan za svetovalca »Papeške komisije za avtentično razlago Zakonika cerkvenega prava«, in sicer 21. marca 1961 (RHF, D-15103).

^[19] Nekajkrat je na prošnjo koncilskih komisij nudil svojo pomoč v obliki predlogov, mnenj ali nasvetov, kar je v določenih primerih privedlo do konkretnega sodelovanja pri koncilskem delu. Tako je na primer 1.

marca 1963 tajnik »Komisije za disciplino klera in krščanskega ljudstva«, to je bil Álvaro del Portillo, uradno zaprosil ustanovitelja za mnenje o vsebinah, ki naj bi bile vključene v priročnik za župnike in v Direktorij za katehezo (prim. RHF, D-15263, dokument obsega tudi odgovor in mnenje, poslano 5. marca 1963).

^[20] Prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2354.

^[21] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 950.

^[22] *Pogovori*, št. 22.

^[23] Že od prvih časov Dela je ustanovitelj čutil potrebo po resnem apostolatu *ad fidem*, se pravi po apostolatu med ljudmi, ki nimajo katoliške vere. Sveti sedež je zaprosil za dovoljenje, da bi smel kot sodelavce Opus Dei sprejemati nekatolike. Na rimski kuriji so mu

odgovorili, da dotlej še nihče ni prosil za kaj takega, ter ga zavrnilo z besedami: »Monsinjur, vi vedno hočete kaj novega!« Čez čas je spet poskusil. Tokrat ga niso kar gladko zavrnilo, pač pa so mu odgovorili s tako imenovanim *dilata*. To je pomenilo, da je zadeva ostala odprta. *Dilata*, pripominja ustanovitelj, ***je nadvse moder pristop, ki ga je iznašla rimska kurija za primere, ko je treba odgovoriti nekomu, ki ima prav, vendar mu tega ne morejo potrditi*** (Javier Echevarría, *Sum*. 2145).

Razumno je počakal, da je minilo nekaj časa, in leta 1950, ob predlogu za dokončno odobritev Statuta, je v njem predvidel tudi nekatoliške sodelavce (prim. Álvaro del Portillo, *Sum*. 541–542; Joaquín Alonso Pacheco, *Sum*. 4676; Mario Lantini, *Sum*. 3582).

Sodelavci niso člani Opus Dei, vendar sodelujejo pri njegovih apostolskih dejavnostih z molitvijo, z denarnimi prispevki in pogosto tudi s svojim delom. Kar je bilo že leta poprej **resničnost v duhu in življenju**, je Sveti sedež odobril leta 1950, kot piše ustanovitelj svojim hčeram in sinovom:

Protestanti najrazličnejših denominacij, judje, muslimani, pogani prehajajo od plemenitega prijateljstva s kakšno mojo hčerjo ali sinom k udeležbi pri apostolskih dejavnostih. Kakor pri hoji po klancu navzgor imajo na ta način priložnost spoznati bogastvo duha, zaobjeto v krščanskem nauku. Mnogim bo Gospod naklonil milost vere in tako nagradil njihovo dobro voljo, ki se odraža v vdanem sodelovanju pri dobrih delih (Pismo 12. 12. 1952, št. 33).

[24] Pismo, EF-620712-1. Ustanovitelj to pismo označi kot »krožno«. Kopijo tega pisma je poslal papeževemu tajniku, msgr. Lorisu Capovilli, v želji, da bi jo ta izročil papežu in bi se papež lahko dotaknil ljubezni, ki so jo do njega čutili v Opus Dei. Prim. Pismo, EF-620716-1.

[25] Pismo, EF-620630-1.

[26] Pismo, EF-620721-1.

Ustanoviteljeva korespondenca z monsinjorjem Lorisom Capovillo je obilna, upoštevajoč, da so takrat potekale priprave na koncil: deset pisem v desetih mesecih. V teh pismih med drugim govori o fotografijah s posvetilom Janeza XXIII., ki jih je ustanovitelj želel poslati v vse centre Dela; pa tudi o papeževi pobudi, da bi postavili dve spominski plošči, posvečeni njegovemu obisku, ki ga je takrat še kot kardinal Roncalli opravil v dveh študentskih domovih, ustanovah

korporativnega apostolata Opus Dei v Zaragozi in v Santiagu de Compostela. Prim. Pisma, EF-620802-1, EF-621125-1 idr.

[27] Pismo, EF-620925-1. V zvezi s pogovorom: EF-621125-1.

[28] Pismo, EF-621200-1.

[29] Pismo, EF-630428-1.

[30] Telegram monsinjorju Amletu Giovanniju Cicognaniju, EF-630621-1. Na volitve in na lastnosti izvoljenega papeža je ustanovitelj gledal zelo nadnaravno. Msgr. Giovanni Cheli pripoveduje, da je ob smrti Janeza XXIII. napovedoval, kdo bi lahko postal njegov naslednik. Msgr. Escrivá pa je njegove špekulacije ostro presekali in dejali: ***Tudi če bi izvoljeni prišel iz kakšnega plemena divjakov, z obročki v nosu in ušesih, bi se jaz nemudoma vrgel k njegovim nogam ter mu rekel, da je celotno Delo***

brezpogojno predano njemu v služenje (Giovanni Cheli, *Sum.* 5256).

[31] Pismo, EF-630624-1.

[32] Pismo msgr. Leopoldu Eiju y Garayu, EF-630618-1.

[33] Pismo iz Pariza monsinjorju Joséju Maríi Garcíi Lahigueri, EF-630902-1.

[34] Pismo, EF-640124-1. Papež je med avdienco izrazil zanimanje za cerkvenopravni položaj Opus Dei in ustanovitelja prosil za izvod Statuta. Nekaj dni pozneje, 14. februarja, je msgr. Dell'Acqua prejel pismo s priloženo kopijo Statuta, da bi jo izročil Pavlu VI.; poleg tega pa še dokument o duhu Opus Dei (*De Spiritu*), zgoščen zapis (*appunto*) o naravi, duhu in cerkvenopravni ureditvi Opus Dei ter ustanoviteljevo pismo članom Dela o institucionalnem vprašanju Opus Dei (EF-581002-1); celotno besedilo tega pisma v: Amadeo de Fuenmayor *et*

al., op. cit., Apéndice Documental 40,
str. 563–565 (prim. Pismo papežu
Pavlu VI., EF-640214-2).

[35] Pismo, EF-640205-1.

[36] Prim. Pismo papežu Pavlu VI.,
EF-640614-1.

[37] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.*
568; tudi Javier Echevarría, *Sum.*
2358.

[38] Prim. Rokopisno sporočilo Pavla
VI. ustanovitelju Opus Dei, 1. 10.
1964, RHF, D-15239.

[39] Pismo Florenciu Sánchezu Belli,
EF-641024-2. *In laetitia* – v veselju.

[40] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.*
956.

[41] Ignacio María de Orbegozo
Goicoechea, *Sum.* 7283.

[42] Prim. Giacomo Barabino, *Sum.*
4524.

[43] Prim. Fernando Valenciano
Polack, *Sum.* 7119.

[44] Joaquín Mestre Palacio, *Sum.* 6534.
Druga priča omenja »izredno veliko
število kardinalov, nadškofov in
škofov, ki so prihajali od
vsepovsod« (Juan Udaondo
Barinagarrementería, *Sum.* 5045).

[45] Kardinal François Marty, Prošnja
za beatifikacijo, poslana Janezu
Pavlu II., Pariz, 8. 1. 1979.

[46] Julián Herranz Casado, *Sum.* 3933.
Med tistim pogovorom je bila malo
kasneje izrečena še ena trditev v
istem slogu: da laikom pripada
poslanstvo urejati sekularne
strukture skladno z božjo voljo. In
ustanovitelj je nemudoma dodal:

***Da, ampak najprej morajo biti oni
sami dodobra urejeni v svoji
notranjosti, tako da so možje in
žene globokega notranjega
življenja, duše molitve in žrtve. V***

nasprotnem primeru, namesto da bi te družinske in družbene stvari urejali, bodo tja prinašali svoj lastni osebni nered (prav tam).

[47] Juan Hervás Benet, v: *Testimonios* ..., *op. cit.*, str. 199.

[48] Prim. Ignacio Celaya Urrutia, *Sum.* 5927.

[49] Poleg globoke vere v delovanje Svetega Duha na koncilu je imel tudi izostren teološki čut za razumevanje odprtih vprašanj in veliko sposobnost razločevanja glede posameznih oseb. Msgr. Rolf Thomas pričuje, da je po ogledu neke televizijske oddaje o razpravah na koncilu, v kateri je nastopil profesor Hans Küng, ustanovitelj z veliko bolečino spregovoril, kako mučen vtis so nanj naredile njegove besede. Če upoštevamo nadaljnji razplet dogodkov, je bilo to izjemno daljnovidno (prim. Rolf Thomas, *Sum.* 7700).

^[50] *Pismo 2. 10. 1963, št. 1.*

^[51] Prim. Joaquín Alonso Pacheco, *Sum.* 4705. Tisk in mediji nasploh so skušali izjave koncilskih očetov razlagati kot drže, v katerih so iskali nasprotja. Razdelili so jih na dva tabora – na progresiste in integriste, na dobre in slabe, na pristaše sprememb in na zagrizene branilce ustaljene dogme – ter jim pripisali vlogo nasprotnikov v izmišljenih bitkah. »Zato se ne gre čuditi, če so bili na poslednjih koncilskih sejah številni govori in odzivi koncilskih očetov *pogojeni* mnogo bolj, kot pa so si oni sami predstavljali« (Louis Bouyer, *Cattolicesimo in decomposizione*, Brescia 1969, str. 22).

^[52] *Pismo 14. 2. 1964 in Pismo 15. 8. 1964.*

^[53] *Pismo 15. 8. 1964, št. 10.* Pismo z dne 14. februarja istega leta je posebej namenjeno strokovnjakom

in raziskovalcem na področju filozofskih in teoloških znanosti. V njem vzpostavi načelo **čutiti s Kristusovo Cerkvijo** vedno in v vsem. Sicer pa ustanovitelj spodbuja popolno svobodo raziskovanja brez drugih omejitev razen tistih, ki jih za kristjane določi cerkveno učiteljstvo. Svojim otrokom svetuje, naj pred morebitnimi napadi branijo avtoriteto svetega očeta in naj učenjaki **previdno bežijo proč od vsakršne skrajnosti in od nezmernega hlepenja po novostih. Naj zagovarjajo, kar je najtrdnjše; naj vselej dajo prednost temu, kar najbolj ustreza** [cerkvenemu] **izročilu** (Pismo 14. 2. 1964, št. 12–13).

[54] — Pismo 15. 8. 1964, št. 56.

[55] — Angelo Dell'Acqua se je rodil 9. 12. 1903 v Milanu. Mašniško posvečenje je prejel 9. 5. 1926, škofovsko pa 27. 12. 1958; dne 17. 2. 1963 je postal

namestnik za redne zadeve v vatikanskem državnem tajništvu. Pavel VI. ga je na konzistoriju 26. 6. 1967 povišal v kardinala in ga 13. 1. 1968 imenoval za vikarja rimske škofije. Umrl je 27. 8. 1972.

Msgr. Dell'Acqua je velikokrat govoril z ustanoviteljem in ga »seznanil z veliko zaskrbljenostjo svetega očeta zaradi problemov in različnih mnenj, ki so se pokazala na drugem vatikanskem vesoljnem cerkvenem zboru. Povedal mu je, da je ta situacija nenehno predmet papeževe osebne molitve in da je veliko svojih sodelavcev prosil za mnenje o tem, ali bi bilo primerno koncilsko delo pospešiti in zborovanje zaključiti« (Javier Echevarría, *Sum.* 2466; prim. tudi Álvaro del Portillo, *Sum.* 958).

[56] Pismo, EF-640423-2. Istega dne (Pismo, EF-640423-1) je ustanovitelj pisal monsinjorju Angelu Dell'Acqui:

Prilagam pismo za svetega očeta, ki ga narekuje edinole moja ljubezen do svete Cerkve in do papeža. Vsekakor prepuščam zadevo vaši najboljši presoji (glede odločitve, ali naj pismo izroči papežu ali ne).

»To dopisovanje,« pripominja msgr. Álvaro del Portillo, »ni bilo zgolj plod njunega tesnega prijateljstva, marveč ga je v tem duhu spodbujal sam sveti oče« (prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 957).

V času, ko je ustanovitelj pisal te vrstice, je bila kriza v Cerkvi že dejstvo. Znameniti cerkveni zgodovinar Hubert Jedin, ki spočetka tega ni hotel sprejeti, naposled ni mogel drugače, kot da prizna resnost nastalega položaja. »Kriza je bila navzoča,« piše zgodovinar, »do nje je prišlo, ker nekaterim ni bilo dovolj izpeljati koncil, temveč so v njem videli zgolj začetno sprožitev, po

kateri bi sledil val radikalnih inovacij, ki se v resnici ne bi kaj dosti ozirale na koncilске odloke» (Hubert Jedin, *Storia della mia vita*, Brescia 1987, str. 324).

Nekateri drugi avtorji, na primer francoski filozof Jacques Maritain, so menili, da je kriza obstajala že prej, pred koncilom, v obliki imanentne apostazije (se pravi odpadništva, ki je odločeno za vsako ceno ostati znotraj Cerkve). Na začetku koncila je začela prihajati na plan ob pretanjeni medijski manipulaciji kot nekakšno naraščajoče nelagodje v ozadju, nato pa se je sprevrgla v razglašanje »sprememb« v Cerkvi in spodbujanje izrazov tako imenovanega »koncilskega duha« (prim. Jacques Maritain, *Le paysan de la Garonne*, Pariz 1966, str. 16).

[57] *Pismo* 24. 10. 1965, št. 73.

[58] Na vatikanskem državnem tajništvu so se glede omenjene

pobude Janeza XXIII. posvetovali z ustanoviteljem. Do leta 1965, ko je bil izobraževalni kompleks skoraj dokončan, je moral ustanovitelj v ta namen storiti marsikatero žrtev. Celotno Delo, predvsem v Italiji, se je moralo odreči nekaterim apostolskim dejavnostim ter posvetiti tej pobudi več osebnega dela, da bi bilo mogoče zamisel uresničiti in zagotoviti dovolj osebja, ki je bilo potrebno za socialno ustanovo tolikšnega obsega (prim. Umberto Farri, *Sum.* 3421; Teresa Acerbis, *Sum.* 4962).

Načrt je vključeval: Center ELIS, šolo SAFI in župnijsko cerkev sv. Janeza Krstnika v Collatinu. K Centru ELIS so spadali: študentski dom, izobraževalni center tehniških strok (strojništvo, elektronika, obrtne delavnice), mladinski klubi, knjižnica, športni centri, tečaji družinskega usposabljanja idr. Mednarodno žensko hotelirsko šolo

(SAFI) skupaj s pripadajočimi dejavnostmi so vodile članice Dela, župnijo pa duhovniki Opus Dei.

^[59] Prim. Álvaro del Portillo, PR, str. 988; Javier Echevarría, *Sum.* 2358. Številni kardinali in škofje, ki so se v tistih dneh mudili v Rimu, so obiskali Center ELIS in tamkajšnjo šolo, da bi v metodah krščanskega in osebnostnega izobraževanja našli navdih za bodoče socialne in apostolske iniciative v svojih škofijah (prim. Teresa Acerbis, *Sum.* 4964).

^[60] *L'Osservatore Romano*, 22./23. 11. 1965.

^[61] Fernando Valenciano Polack, *Sum.* 7109; Javier Echevarría, *Sum.* 2359. Ta pogovor s papežem se je ustanovitelja tako globoko dotaknil, da je v dneh po tej slovesnosti večkrat dejal: ***Bil sem zelo ganjen. Ob takih priložnostih sem bil vedno ganjen: ob Piju XII., ob Janezu XXIII. in ob Pavlu VI., zato***

ker imam vero (Álvaro del Portillo, *Sum.* 786). V nekem trenutku, pripoveduje msgr. Francesco Angelicchio, ko je papežu izrekal dobrodošlico, je komajda zmogel obvladati svoj glas (on, ki je bil sicer tako vajen javnega nastopanja) in roke so se mu tresle, ko je držal liste z besedilom (prim. Francesco Angelicchio, *Sum.* 3518).

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/2-koncil-1962-1965/](https://opusdei.org/sl-si/article/2-koncil-1962-1965/) (30. Mar.
2026)